3 Οκτωβρίου 2013

Ο Άγιος Ιερομάρτυρες Γρηγόριος, Μητροπολίτης Κυδωνιών (Αϊβαλί) († 3 Οκτωβρίου 1922)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Ο Κυδωνιών Γρηγόριος, ο καλός ποιμήν του Αϊβαλί, λόγω της εθνικής του δράσεως δοκίμασε πολλές εξορίες και διώξεις. Γέρων στην ηλικία αντιμετώπισε με νεανική δύναμη τα φρικτά μαρτύρια. Στα δύσκολα χρόνια του ξερριζωμού κατώρθωσε να στείλει στην Ελλάδα και να σώσει 25.000 Αϊβαλιώτες και 26 Ιερείς. Ο ίδιος, όπως ο Σμύρνης Χρυσόστομος αρνήθηκε να εγκαταλείψει το ποίμνιό του για να σωθεί.

Μαζί με τους εναπομείναντες χριστιανούς του εκτοπίσθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου του 1922. Λίγες ήμερες αργότερα, στις, 3 Οκτωβρίου, υστέρα από άγριο ξυλοδαρμό αντι-μετώπισε το φρικτό θέαμα του σφαγιασμού των 15.000 χριστιανών του και των 22 Ιερέων του, τους οποίους ένα ένα εθανάτωναν μπροστά του. Για τον γέροντα Ιεράρχη είχαν οι σφαγείς ετοιμάσει λάκ-κο βαθύ για να τον θάψουν ζωντανό. Μόλις οι δή-μιοι τον έρριψαν στον λάκκο, πριν προλάβουν να τον σκεπάσουν με το χώμα, εξέπνευσε κατά Θεού συγκατάβαση. Ως εξής περιγράφει το μαρτυρικό τέλος του εθνομάρτυρος Ιεράρχου ο αείμνηστος Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ιάκωβος:

«Εις την αποβάθραν ευρίσκετο και ο μητροπο-λίτης Γρηγόριος με τον αρχιμανδρίτην Ευγένιον, προσελθών διά ν’ αποχαιρετίση τους ιερείς. Διετάχθη και αυτός ν’ ακολουθήση το απόσπασμα. Επί κε-φαλής των ιερέων, πλαισιούμενος από εξηγριωμένους τούρκους στρατιώτας, προπηλακιζόμενος και υβριζόμενος, ωδηγήθη διά των κεντρικωτέρων δρό-μων εις τας φυλακάς. Τα πλήθη των Ελλήνων πού διέσχιζαν τους ιδίους δρόμους διά να κατέλθουν είς την παραλίαν από τον τόπον αυτόν τώρα της κολά-σεως πού ελέγετο Κυδωνίαι, αντίκρυζαν τον οδηγούμενον εις τον Γολγοθάν του ιεράρχην, και εδάκρυζαν. Έβλεπαν καλά ποίον θα ήτο το τέλος και αυτού και των ίερέων και των ιεροψαλτών πού ηκολούθουν.

Εις τας φυλακάς ήσαν και άλλοι πρόκριτοι Κυδωνιείς. Και όλοι αυτοί υφίσταντο τα πάνδεινα επί τρεις ημέρας και νύκτας, βασανιζόμενοι, νηστι-κοί, ελεεινοί και τρισάθλιοι. Την τετάρτην δε ημέραν παρελήφθησαν όλοι από κουστωδίαν στρατιω-τών και τσετών και ωδηγήθησαν προς τον δρόμον του Αγιασματίου. Εσύροντο όλοι, μόλις κρατού-μενοι εις τα πόδιά των, αλλά περισσότερον όλων ο άρρωστος γηραιός ιεράρχης. Εσύροντο υβριζόμενοι και κακοποιούμενοι. Τα χείλη του ιεράρχου εψιθύριζαν προσευχάς, το πρόσωπόν του διετήρει την γαλήνην του, ως να μην ησθάνετο το σώμα του τα κτυπήματα.

Έτσι, διήνυσαν τον νέον αυτόν Γολγοθαν αι δεκάδες αυταί των λειτουργών του Χριστού, έως ότου έφθασαν εις μίαν καμπήν του δρόμου προς το Αγιασμάτι, εις τα χείλη μιας χαράδρας. Εκεί, θα εξετυλίσσετο ένα ακόμη από τα φοβερά εγκλή-ματα των αντιχρίστων.

Όταν η συνοδεία των ιερέων και των ιεροψαλ-τών, με τον μητροπολίτην και με αρκετούς λαϊ-κούς έφθασεν εις απόστασιν μισής ώρας από των Κυδωνιών και εις το σημείον πού η οδός κάμπτει προς το Αγιασμάτι, απέναντι από τας αλυκάς της πόλεως, αντίκρυσε δύο τούρκους στρατιώτας και τρεις τσέτας να απομακρύνονται με πτύα και σκα-πάνες, να προχωρούν προς την εκεί πλησίον χαράδραν, όπου ήρχισαν να σκάβουν βαθύν λάκκον. Αυτό, άλλωστε, φαίνεται να ήτο και το σύνθημα, διότι ευθύς αμέσως ήρχισεν η αποτρόπαιος σφαγή των

εικοσιδύο ιερέων υπό των στρατιωτών και των τσετών. Και τους έσφαζαν όχι όλους μαζί, αλλά ένα προς ένα, ώστε οι απομένοντες να βλέπουν τον βασανιστικόν θάνατον των αδελφών των, διά τον καθένα των οποίων εφήρμοζαν και άλλον τρόπον εξοντώσεως. Τελευταίον άφησαν τον γηραιόν μητροπολίτην, διά τον οποίον και έσκαψαν τον λάκ-κον. Τελευταίον διά να παραστή μάρτυς του βασανιστικού θανάτου όλων των ιερέων.

Κάτωχρος, ο άρρωστος ιεράρχης προσεπάθει να συγκρατήται εις τα πόδια του. Τα χείλη του εψιθύριζαν προσευχάς και τα μάτια του ήσαν διαρ-κώς υψωμένα προς τον ούράνιον θόλον. Τέλος, δύο βασιβουζούκοι τον έσυραν εις τον λάκκον, τον οποίον είχαν σκάψει παρά την προαναφερθείσαν χαράδραν, όπου είχαν προσέλθει και άλλοι τούρκοι. Επί κεφαλής ήτο ένας τουρκοκρής υπολοχα-γός, απαίσιος την όψιν. Αυτός, πλησιάσας τον μη-τροπολίτην, του είπεν:

—Εσένα, μπουγιούκ παπάζ, μπουγιούκ εντεψίζ (αρχίπαπα και αναιδέστατε), δεν θα σε σφάξω γιατί ξέρεις πόσο σε αγαπώ.

Και πράγματι, σκοπός τού υπολοχαγού ήτο να θάψη ζωντανόν τον ιεράρχην. Αλλά προτού προλάβη να τον σπρώξη προς τον χαίνοντα λάκκον, ο ασθενής και εξηντλημένος ιεράρχης εσωριάσθη νεκρός. Ο Θεός τον εφύλαξεν από το μαρτυρικόν τούτο μαρτύριον».

Αρχιμ. Νικολάου Ι. Πρωτοπαπά (νυν Μητροπολίτου Φθιώτιδος)

Πηγή: *Αρχιμ. Νικολάου Ι. Πρωτοπαπά, Οι Άγιοι της Μικρασιατικής Καταστροφής – Οι σφαγιασθέντες ώσπερ άρνες αρχιερείς και ιερείς της Μικράς Ασίας, Αθήνα 1992*